Myndigheten för delaktighet

Datum	2024-09-27
Diarienummer	2024/0184
Ert diarienummer	RS 2024-0344
Handläggare	[redacted]

Region Stockholm
registrator.rlk@regionstockholm.se

Yttrande över Stockholmsregionens samrådsförslag för ny regional utvecklingsplan

Myndigheten för delaktighet (MFD) arbetar med att främja, guida och stödja samhällets aktörer att genomföra sina uppdrag utifrån hela befolkningens behov och förutsättningar.

Sammanfattning

MFD lämnar endast synpunkter på hur samrådsförslagets prioriteringar kan utvecklas. Flera av de prioriteringar som Region Stockholm har skrivit fram behöver nyanseras utifrån att olika grupper som lever med sårbara livsvillkor har olika behov. MFD konstaterar att samrådsförslaget helt saknar hänvisning till personer med funktionsnedsättning. Nedanstående synpunkter ger exempel på hur de olika prioriteringarna kan bli mer inkluderande utifrån ett funktionshindersperspektiv.

Myndighetens synpunkter

MFD ger följande kommentarer till hur funktionshindersperspektivet kan utvecklas i de prioriteringar som regionen har skrivit fram i samrådsförslaget.

Övergripande mål: En jämlik trygg och inkluderande region med god livsmiljö

Prioriteringen En fungerande bostadsförsörjning

MFD anser att Region Stockholm bör säkerställa att det finns tillgång till bostäder för alla. För att möjliggöra att även personer med funktionsnedsättning kan hitta fungerande bostäder behöver förutsättningarna förbättras på flera sätt. De kösystem för bostäder som finns behöver exempelvis ge möjlighet till förtur till bostäder som fungerar. Därutöver behöver principen om universell utformning används i relation till nybyggnation, det vill säga att nyproducerade bostäder och miljöer utformas på ett sätt som gör att de kan användas av alla, oavsett funktionsförmåga.

Comfact Signature Referensnummer: 157155SE

Beståndet av bostäder som är utformade för personer med nedsatt rörelseförmåga är litet. Till exempel är det svårt att få tillgång till specialbostäder. I samrådsförslaget beskriver regionen bland annat att Stockholmsregionens aktörer ska skapa större variation av upplåtelseformer, bostadsstorlekar och specialbostäder. MFD välkomnar detta och vill understryka att framtida analyser och beräkningar som ska ligga till grund för en sådan utveckling behöver ta hänsyn till ett funktionshindersperspektiv. Det innebär att utvecklingen av bostadsbeståndet behöver sättas i relation till befolkningens ålder och funktionsförmåga.

Prioriteringen Utveckla attraktiva livsmiljöer och nyttja lägen med god kollektivtrafik

Säkerställ att skrivningar görs utifrån att kollektivtrafiken ska fungera för alla, även för personer med funktionsnedsättning. Det kan exempelvis innebära att miljön i transportfordon ska vara tillgängligt utformad och att trafikinformation erbjuds i både utrop och på skyltar.

Prioriteringen Stärkta livsvillkor

MFD anser att beskrivningar av invånare med sårbara livsvillkor bör synliggöra olika grupper på ett tydligare sätt. Texten bör ge en förståelse för den komplexitet av faktorer som kan ligga till grund för att invånare har svaga socioekonomiska förutsättningar. I vissa frågor överensstämmer utmaningarna mellan olika grupper, bl.a. att den ekonomiska standarden för personer som är nya i Sverige och personer med funktionsnedsättning generellt är låg. Anledningarna till den låga ekonomiska standarden ser dock olika ut och även lösningarna, vilket bör uppmärksammas i regionplanen. Samtidigt är det viktigt att det finns en intersektionell analys i det utvecklingsarbete som regionens aktörer gör.

Vad gäller skrivningar om möjligheter att ta del av bibliotek, motionsområden, kultur- och föreningsverksamhet bör dessa betona vikten av tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar. Både lokalers utformning och möjligheten att ta sig till aktiviteter är ofta bristfälliga, något som Statens Kulturråd har uppmärksammat gällande förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att besöka och ta del av kulturlivet.[1]

Prioriteringen Verka för ökad trygghet och framtidstro

MFD anser att det är positivt med en skrivning om att Stockholmsregionens aktörer ska höja kunskapsnivån om brottslighet och hot. Myndigheten vill understryka att undersökningar visar att risken att utsättas för hot och våld nästan

[1] Kulturrådet, Tillgängligt kulturliv, 2022.

Comfact Signature Referensnummer: 157155SE

är dubbelt så stor för personer med funktionsnedsättning än för dem utan.[2] Att höja kunskapsnivån om hur våld drabbar särskilt sårbara grupper är väsentligt för att samhället ska kunna ge ett fungerande stöd och skydd för alla som behöver det. Att motverka våld mot särskilt utsatta grupper bör därför aktivt prioriteras i regionplanen.

Prioriteringen Kraftsamling för jämlik folkhälsa

MFD anser att det är bra att samrådsförslaget synliggör behovet av att fokusera på främjande och förebyggande insatser för att förbättra folkhälsan. Det kan behövas särskilda insatser eller satsningar för att främja hälsan hos personer med funktionsnedsättning. Exempelvis anpassade fritidsaktiviteter, förebyggande insatser mot psykisk ohälsa eller riktade informationsinsatser.

MFD anser också att det är positivt att välfärden blir mer jämlik och att hälsofrämjande insatser riktas mot de som har störst behov. En funktionsnedsättning kan exempelvis innebära ett omfattande vårdbehov och MFD:s uppföljning av funktionshinderspolitiken 2023 visar att personer med funktionsnedsättning har svårare att få den vård som de behöver.[3] De satsningar som regionen gör för att främja en jämlik folkhälsa bör därför gagna personer med funktionsnedsättning särskilt.

Prioriteringen Vidareutveckla de regionala stadskärnorna

I samrådsförslaget beskrivs vikten av att arbetet ska utgå från stadskärnornas karaktär och komparativa fördelar. Texten beskriver även att tillgängligheten med gång, cykel och kollektivtrafik bör öka mellan stadskärnorna. MFD vill betona att den kommande regionplanen även behöver innehålla skrivningar om tillgänglighet utifrån ett funktionshindersperspektiv. Stadskärnor och kollektivtrafik bör utvecklas med allas behov i åtanke. Det kan uppnås genom att löpande involvera personer med funktionsnedsättningar i alla led av utvecklingsprocesserna.

Övergripande mål: En ledande kunskaps- och tillväxtregion

Prioriteringen Fler innovationsfrämjande upphandlingar

Samrådsförslaget beskriver att det behövs fler kunskapshöjande insatser om olika upphandlingsmetoder för att bidra till innovativa och hållbara produkter. MFD betonar att det också behövs kunskap om hur upphandling kan främja tillgänglighet och inkludering av personer med funktionsnedsättning, oavsett upphandlingsform. Upphandlingsmyndigheten har påtalat att samtliga

[2] Se till exempel: Statistiska centralbyrån, Undersökningarna av levnadsförhållanden, 2021.

[3] Myndigheten för delaktighet, Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2023.

Comfact Signature Referensnummer: 157155SE

upphandlande organisationer kan bli bättre på att ställa krav på tillgänglighet, analysera och följa upp tillgänglighetsaspekter vid upphandling.[4]

Genom att genomgående ta hänsyn till personer med funktionsnedsättning i kravställningen vid upphandling kan fler ta del av de varor, miljöer och produkter som beställs. Med hjälp av innovation i upphandling kan behoven hos personer med funktionsnedsättning också tillgodoses bättre, exempelvis gällande hjälpmedel. Satsningar som rör hållbara upphandlingar bör därför genomgående förenas med ett funktionshindersperspektiv.

Prioriteringen Stärk kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad

I samrådsförslaget beskrivs att det är viktigt att ha hög kvalitet i grund- och gymnasieskolan för att klara kompetensförsörjningen i regionen. Stockholmsregionens aktörer ska bland annat stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad. MFD betonar att kompetensförsörjningen är beroende av att skolan fungerar för alla. Barn med funktionsnedsättning har idag sämre förutsättningar att få en välfungerande skolgång. Skolan behöver bli bättre på att ge unga med funktionsnedsättning det stöd de behöver och på så sätt möjliggöra att de når målen. Då kan de också få en starkare ställning på arbetsmarknaden.

Därutöver behöver regionens övriga aktörer, inte minst arbetsgivarna, göra aktiva satsningar på att ge grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden tillträde till den. MFD vill också lyfta fram folkbildningens viktiga roll för att erbjuda personer med funktionsnedsättning vidareutbildning.

Övergripande mål: En tillgänglig och robust region utan klimatpåverkande utsläpp

Prioriteringen Stärkt beredskap i hela samhället

Samrådsförslaget beskriver vikten av att stärka totalförsvaret och bygga upp en civil beredskap. Under senare tid har MFD och andra myndigheter sett att det finns stora brister i krisberedskapen utifrån ett funktionshindersperspektiv. MFD anser att alla delar av beredskapsarbetet behöver analyseras utifrån detta. Det innebär till exempel att de system för krishantering som regionen tar fram ska inkludera rutiner för hur information ska ges till personer med funktionsnedsättning. Planering och övningar kopplat till höjd beredskap och krig behöver också inkludera personer med funktionsnedsättning.

[4] Upphandlingsmyndigheten, Nationella upphandlingsrapporten 2023.

Comfact Signature Referensnummer: 157155SE

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har [redacted] (beslutande), [redacted] och utredare [redacted] (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

[elektroniskt underskriven]

[redacted]

Comfact Signature Referensnummer: 157155SE

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	Malin Ekman Aldén
TITEL, ORGANISATION:	Generaldirektör, Myndigheten för delaktighet
TID:	2024-09-30 15:05:01 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	E-post (malin.ekman-alden@mfd.se)
IDENTIFIKATIONS-ID:	f1111d0fc7ea44bf8bcb26510b56c48e

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2024-09-30 15:05:06 +02:00
Ref: 157155SE
www.comfact.se

Validera dokumentet | Användarvillkor